

מסורת הש"ס

רש"י

נערה המאורסה פרק עשירי נדרים ר"ן עג.

עין משפט
נר מצוה

ל' א מיי פ"ז מהל'
מעשה קדושת ה' ו'
ל' ב מיי פ"ז מהל'
נדרים הלכה ג' סנה
לאוין רבנן טו"ע י"ד
רמנן רלע ענין כה'
ל' ג מיי שם הלכה י'
טו"ע שם ספיק'
נע'
ב' ד' מיי פ"ד מהלכות
סוטה הלכה ג' :

תוספות

ומשני לבי שמענא הפר
לה. כל' הפר ותמול
[הפטרות] כשלאזב ממקום
פלוגי ואשמענא, דהפרתו
מועלת בזה הענין, הלכך
משני נמי שלוח: לבי
שבע ליפר לה. אחר
שיצוב יפר, ולמה לו
לעשר? שלא בשארדנא.
כשלאזב ואלא בשמיענא.
ובמיר (נר) פריך ליפר לה
איהו, פ"י כשבע יאמר כל
נדר' שמענא ומפריס דהא
אוקימנא כר"א, ומסוק
תמול דלמנא משלחנא
או תהא, פ"י כשבענא
יהיה ענב וישכח מלהפר.
והא לא קשי' ליה ליפר מיד
[ואמר] כל נדר' שמענא
מפריס, דלית למאן שאני
דוהא לנענא דנרי' כי אם
למשה שבע ואלי, אכל אי
קשי' הא קשי' יאמר לה כל
נדר' שמענא [משאשע]
נדר' שמענא הרי כן מפריס,
ולמ' לי אפטרופוס: את' ל'
בעל בפר בלא שמייעה.
דבר שמיענא אין משמע
מעבכת [נר], אכל חרש
שמיענא מעבכת נר, דנר'
יורא [דאמר] כל הראוי
לגילה כ': [ושמענא] אישה
פרט לאשת חרש, פ"י
הקונ' ומדלל ממעט
אלה חרש [שמענא] דלית
דעלמא מפר' אע"י דלל
שמע, וקשי' א"כ אמאי לא
צטוין דמפר בלא שמיענא
לעיל (נר), לכך נראה
דלית לדמוי דשמא חרש
פסוקא ליה למנא אכל
חרש אינעול ליה, דהכי
אמר' בפ"ק דקדוש',
ה' אליעזר שחיי' בעל
מורו שיפר לשתי נשיו.
ה"ה דנאב מלי למיעבי:
ואת ביום
שמענא אישה יורא אותה
[במדרגה]: מפני שלבה גם
בהברתה, ולא תדאג עונש
מקל המגילה כדאמרת שכן
עשו למכרתה: לא מפני
החש. לא מפני [ועס ור]:
שנ' והשקפה, מפיק ה"א,
דמשמע דהשקפה אולה ואלה
חברתה עמה:

הכא נמי דאמר ליה לבי שמענא. דאמר ליה לאפטרופוס כל
נדרים שמדור אשתי הפר ותמול הפרתה לבי שמענא ואפטרופוס
נמי צהאי לישנא אמר לה לאשה מופר לך לבי שמענא בעליך אכל
אמר לה סתמא כל דלא עדיף אפטרופוס מצעל גופיה ובצעל גופיה
צעי' דלמנא דהיא מופר לבי שמענא

כדפרישית לעיל: ופרכין לבי שמענא
ליפר לה. דכיון דסוף סוף לא חיללא
הפרה עד שמענא בעל ההיא שעתא
ליפר לה איהו גופיה: סבר דלמנא
מערידנא. ולא אהא זכור להפר נדריה.
והתם במסכת נזיר (ד' כ'): פרכין למאי

דמוקמין התם הא מתניתא כר"א
דאמר שעתא יכול להפר נדרי אשתו
אף על פי שכל חלו למא לי למנוי
אפטרופוס ליפר לה איהו כשיכר
ומשניין סבר דלמנא אשתלינא או
תחנא או מטרדינא ההיא שעתא.
וא"כ וליפר לה איהו השתא וי"ל דלא
ניחא ליה להפר נדרים שמדור צעודה
אכלו דלמנא נדרה מידי דניחא ליה
תתסר ציה. מיהו אכתי קשיא ליפר
איהו מהשתא כל נדרים שמדור משעה
שילך ועד שיצוב והעלוה בלרין עיון.
ולי אפשר דצעל חייש דלמנא צענא
למיהדר צהפרה זו ואי מיפר הוא מן

השתא וכר"א לא מלי דהר ובי ממיני אפטרופוס כל שעתא
ושעתא ציה הוא דאי צעי למיהדר בשליחותיה דשליח מלי דהר. והך
צעי' אע"ג דלא מפשטא הכא מפשטא מצעין דבסמוך דצעל מיפר
בלא שמיעה וכדאפרש עלה בס"ד: צעי רמי צר חמא חרש מהו שיפר
לאשמו. חרש המדבר ואינו שומע: משום דבר מישמע הוא. וכיון
דראוי הוא לשמוע לא מעבכ ציה שמיעה. ומסקינן דחרש מעבכא ציה
שמיעה מדתניא ושמע אישה פרט לאשת חרש. וכבר הרמב"ן ז"ל
דדוקא חרש משום דלאו צר שמיעה הוא אכל איניש דעלמא דבר

שמיעה הוא לא מעבכא ציה שמיעה דהיינו דליכא למיפשט צעין
חרש משמע דהיינו צר שמיעה לא מעבכא ציה שמיעה דהיינו דליכא
חרש וה"ה דצעל צעלמא דאי לא תימא הכי לעיל אמאי לא פשטוה לההיא צענא
כדדחינן. מיהו אפילו הכי כיון דקאמר רמי צר חמא אמאי לא צעל מיפר
לגילה אין צעל מעבכא צו משמע דהכי קיי"ל ועוד דפשיטתיה דמתני' והך
מסקינן. וכן דעת הרמב"ן ז"ל: אינעול ליה צעל מהו שיפר לשתי נשיו
אולה דוקא. ביום שמענא אישה יורא אותה [במדרגה]. והא דצעי' צעל
שפעמים שחברתה טהורה והיא טמאה וכשתראה חברתה אומרת טהורה אני
תגיש דעתה ולא תראה להודות וימחק שם שנכתב
בקדושה: לא מן השם הוא זה. לא מפני טעם זה אמרו דאין משקין שתי
לגילה כחז' והשקה אותה ודרשין אותה לצדה: ולענין הלכה איכא
דדוקא דהא יחזי טעמא מפני שלבה גם בחברתה הלכך נקטינן דצעל מיפר
לשתי נשיו כחמא והכי איתא בתוספתא דמכילתין (רפ"ו) צפי'
רבי יוסי צר' יהודה ורבי אלעזר צר' שמעון אומרים הפרת נדרים מעת
לעת כיצד היו על אשתו חמשה נדרים או שהיו לו חמש נשים
ונדרו כולן ואמר מופר לכן מופרינן מופר לך אינו מופר אלא לה. ואין
כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דצפ"ק דסוטה (דף ט.) אמרינן דמאן תנא
קמא ר' שמעון היא דדריש טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם
לצדה וצפ"ק טורף בקלפי' (יומא נג.) נמי אמרינן דאחותה דוקא דאמרין
התם אין שומעין שתי פרות כחמא משום שנא' אותה [במדרגה יען] ולא
אולה ואת חברתה וכיון דבגמרינן נקטינן דאולה דוקא לא איכפת לן
במאי דתניא בתוספתא דלמנא משצשתא היא ולא מיתניא צי רבי חייא
ורבי ארשיעא. וכן נראה לי דודאי פשטיה דאולה דוקא דסוגיין הכי
מדאמרין צפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה אשתו וסבר
שמדריה צמו וכו' למימרא דיינא אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין
הכי אם לא שתאמר דהיינו דאולה דוקא לענין שידע מי נדרה
לענין אותה לצדה לאו דוקא. וי"ל להלכה דהיינו דאין מופר
לשתי נשיו צבת אחת הכי נמי אינו מקיים לשתינן כחמא דהא צהאי סוגיא
דלקמן משמע דהיינו דאולה דקמא דוקא וכומו שאכתוב צאולה
בסעיפתא דשמיא: מתני'

לפי שאין נכללת בכלי אחד ויפה ופריך והתן אם לא כלל כשר ומשני ר' יורא
דראוי לגילה צעי ובעל אחד שאינו מופר לך אינו מופר אלא לה. ואין
כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דצפ"ק דסוטה (דף ט.) אמרינן דמאן תנא
קמא ר' שמעון היא דדריש טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם
לצדה וצפ"ק טורף בקלפי' (יומא נג.) נמי אמרינן דאחותה דוקא דאמרין
התם אין שומעין שתי פרות כחמא משום שנא' אותה [במדרגה יען] ולא
אולה ואת חברתה וכיון דבגמרינן נקטינן דאולה דוקא לא איכפת לן
במאי דתניא בתוספתא דלמנא משצשתא היא ולא מיתניא צי רבי חייא
ורבי ארשיעא. וכן נראה לי דודאי פשטיה דאולה דוקא דסוגיין הכי
מדאמרין צפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה אשתו וסבר
שמדריה צמו וכו' למימרא דיינא אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין
הכי אם לא שתאמר דהיינו דאולה דוקא לענין שידע מי נדרה
לענין אותה לצדה לאו דוקא. וי"ל להלכה דהיינו דאין מופר
לשתי נשיו צבת אחת הכי נמי אינו מקיים לשתינן כחמא דהא צהאי סוגיא
דלקמן משמע דהיינו דאולה דקמא דוקא וכומו שאכתוב צאולה
בסעיפתא דשמיא: מתני'

לפי שאין נכללת בכלי אחד ויפה ופריך והתן אם לא כלל כשר ומשני ר' יורא
דראוי לגילה צעי ובעל אחד שאינו מופר לך אינו מופר אלא לה. ואין
כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דצפ"ק דסוטה (דף ט.) אמרינן דמאן תנא
קמא ר' שמעון היא דדריש טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם
לצדה וצפ"ק טורף בקלפי' (יומא נג.) נמי אמרינן דאחותה דוקא דאמרין
התם אין שומעין שתי פרות כחמא משום שנא' אותה [במדרגה יען] ולא
אולה ואת חברתה וכיון דבגמרינן נקטינן דאולה דוקא לא איכפת לן
במאי דתניא בתוספתא דלמנא משצשתא היא ולא מיתניא צי רבי חייא
ורבי ארשיעא. וכן נראה לי דודאי פשטיה דאולה דוקא דסוגיין הכי
מדאמרין צפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה אשתו וסבר
שמדריה צמו וכו' למימרא דיינא אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין
הכי אם לא שתאמר דהיינו דאולה דוקא לענין שידע מי נדרה
לענין אותה לצדה לאו דוקא. וי"ל להלכה דהיינו דאין מופר
לשתי נשיו צבת אחת הכי נמי אינו מקיים לשתינן כחמא דהא צהאי סוגיא
דלקמן משמע דהיינו דאולה דקמא דוקא וכומו שאכתוב צאולה
בסעיפתא דשמיא: מתני'

בוסף רש"י

דאמר ליה. לשליח לבי שמענא לנדרה הפר לה: וקפרינן לבי שמע
ליפר לה (א): הוא. הבעל קצר דלמנא מיטרידנא: משום דבר
מישמע הוא. וקרינן ציה ושמע אישה ואדחי מלי מיפר: היינו דר'
יורא. דאמר במסכת מנחות צפ' המנחות והנסכים והכי הוא

הכא נמי דאמר ליה לבי שמענא מיפר
לה לבי שמע ליפר לה הוא סבר דלמנא
מטרדינא בעי רמי צר חמא חרש מהו
שיפר לאשתו אם תמצא לומר בעל מיפר
בלא שמייעה משום דבר מישמע הוא
אבל חרש דלאו בר מישמע הוא היינו
דר' יורא דאמר רבי יורא כל הראוי לביילה
אין בילה מעבכת בו וכל שאין ראוי
לביילה בילה מעבכת בו או דלמנא ושמע
אישה לא מעבכ אמר רבא ת"ש ושמע אישה
פרט לאשת חרש שמע מינה איבעיא להו
בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת אותה
דוקא או ילאו דוקא אמר רבינא ת"ש צ' דאין
משקין שתי סוסות כאחת מפני שלבה גם
בחברתה ר' יהודה אומר ה"א מן השם הוא
זה אלא משום שנאמ' והשקה אותה לבדה:
מתני'

חרש כל הראוי לשמוע כגון שאינו חרש צדיקה אין שמיעה מעבכת
ובעל מיפר בלא שמיעה ואינו ראוי לשמיעה כגון חרש שמיעה
מעבכת צו ולא מלי מיפר: או דלמנא ושמע אישה לא
מעבכ. כלל: צבת אחת. דייצור אחד: דוקא. יניא אותה
ולא שתי צבת אחת: שתי סוסות כאחת. צמית כסות: שלבה
גם בחברתה. הואיל ויש (א) לי חברתה (א) אחת מה צדק
אשתה אני: והשקה לצדה. דוהשקה דוקא משמע אחת ולא צ':
מתני'

שמיעה הוא לא מעבכא ציה שמיעה דהיינו דליכא למיפשט צעין
חרש משמע דהיינו צר שמיעה לא מעבכא ציה שמיעה דהיינו דליכא
חרש וה"ה דצעל צעלמא דאי לא תימא הכי לעיל אמאי לא פשטוה לההיא צענא
כדדחינן. מיהו אפילו הכי כיון דקאמר רמי צר חמא אמאי לא צעל מיפר
לגילה אין צעל מעבכא צו משמע דהכי קיי"ל ועוד דפשיטתיה דמתני' והך
מסקינן. וכן דעת הרמב"ן ז"ל: אינעול ליה צעל מהו שיפר לשתי נשיו
אולה דוקא. ביום שמענא אישה יורא אותה [במדרגה]. והא דצעי' צעל
שפעמים שחברתה טהורה והיא טמאה וכשתראה חברתה אומרת טהורה אני
תגיש דעתה ולא תראה להודות וימחק שם שנכתב
בקדושה: לא מן השם הוא זה. לא מפני טעם זה אמרו דאין משקין שתי
לגילה כחז' והשקה אותה ודרשין אותה לצדה: ולענין הלכה איכא
דדוקא דהא יחזי טעמא מפני שלבה גם בחברתה הלכך נקטינן דצעל מיפר
לשתי נשיו כחמא והכי איתא בתוספתא דמכילתין (רפ"ו) צפי'
רבי יוסי צר' יהודה ורבי אלעזר צר' שמעון אומרים הפרת נדרים מעת
לעת כיצד היו על אשתו חמשה נדרים או שהיו לו חמש נשים
ונדרו כולן ואמר מופר לכן מופרינן מופר לך אינו מופר אלא לה. ואין
כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דצפ"ק דסוטה (דף ט.) אמרינן דמאן תנא
קמא ר' שמעון היא דדריש טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם
לצדה וצפ"ק טורף בקלפי' (יומא נג.) נמי אמרינן דאחותה דוקא דאמרין
התם אין שומעין שתי פרות כחמא משום שנא' אותה [במדרגה יען] ולא
אולה ואת חברתה וכיון דבגמרינן נקטינן דאולה דוקא לא איכפת לן
במאי דתניא בתוספתא דלמנא משצשתא היא ולא מיתניא צי רבי חייא
ורבי ארשיעא. וכן נראה לי דודאי פשטיה דאולה דוקא דסוגיין הכי
מדאמרין צפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה אשתו וסבר
שמדריה צמו וכו' למימרא דיינא אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין
הכי אם לא שתאמר דהיינו דאולה דוקא לענין שידע מי נדרה
לענין אותה לצדה לאו דוקא. וי"ל להלכה דהיינו דאין מופר
לשתי נשיו צבת אחת הכי נמי אינו מקיים לשתינן כחמא דהא צהאי סוגיא
דלקמן משמע דהיינו דאולה דקמא דוקא וכומו שאכתוב צאולה
בסעיפתא דשמיא: מתני'

לפי שאין נכללת בכלי אחד ויפה ופריך והתן אם לא כלל כשר ומשני ר' יורא
דראוי לגילה צעי ובעל אחד שאינו מופר לך אינו מופר אלא לה. ואין
כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דצפ"ק דסוטה (דף ט.) אמרינן דמאן תנא
קמא ר' שמעון היא דדריש טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם
לצדה וצפ"ק טורף בקלפי' (יומא נג.) נמי אמרינן דאחותה דוקא דאמרין
התם אין שומעין שתי פרות כחמא משום שנא' אותה [במדרגה יען] ולא
אולה ואת חברתה וכיון דבגמרינן נקטינן דאולה דוקא לא איכפת לן
במאי דתניא בתוספתא דלמנא משצשתא היא ולא מיתניא צי רבי חייא
ורבי ארשיעא. וכן נראה לי דודאי פשטיה דאולה דוקא דסוגיין הכי
מדאמרין צפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה אשתו וסבר
שמדריה צמו וכו' למימרא דיינא אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין
הכי אם לא שתאמר דהיינו דאולה דוקא לענין שידע מי נדרה
לענין אותה לצדה לאו דוקא. וי"ל להלכה דהיינו דאין מופר
לשתי נשיו צבת אחת הכי נמי אינו מקיים לשתינן כחמא דהא צהאי סוגיא
דלקמן משמע דהיינו דאולה דקמא דוקא וכומו שאכתוב צאולה
בסעיפתא דשמיא: מתני'

לפי שאין נכללת בכלי אחד ויפה ופריך והתן אם לא כלל כשר ומשני ר' יורא
דראוי לגילה צעי ובעל אחד שאינו מופר לך אינו מופר אלא לה. ואין
כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דצפ"ק דסוטה (דף ט.) אמרינן דמאן תנא
קמא ר' שמעון היא דדריש טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם
לצדה וצפ"ק טורף בקלפי' (יומא נג.) נמי אמרינן דאחותה דוקא דאמרין
התם אין שומעין שתי פרות כחמא משום שנא' אותה [במדרגה יען] ולא
אולה ואת חברתה וכיון דבגמרינן נקטינן דאולה דוקא לא איכפת לן
במאי דתניא בתוספתא דלמנא משצשתא היא ולא מיתניא צי רבי חייא
ורבי ארשיעא. וכן נראה לי דודאי פשטיה דאולה דוקא דסוגיין הכי
מדאמרין צפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה אשתו וסבר
שמדריה צמו וכו' למימרא דיינא אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין
הכי אם לא שתאמר דהיינו דאולה דוקא לענין שידע מי נדרה
לענין אותה לצדה לאו דוקא. וי"ל להלכה דהיינו דאין מופר
לשתי נשיו צבת אחת הכי נמי אינו מקיים לשתינן כחמא דהא צהאי סוגיא
דלקמן משמע דהיינו דאולה דקמא דוקא וכומו שאכתוב צאולה
בסעיפתא דשמיא: מתני'

(א) צ"צ פא: מסות יח:
מנחות יח: קג: קדושין כה.
יבמות קד: חולין ג: גיה
סו: (ג) סוטה ת. [ומת'
דעניס פ"א תוספתא
סוטה פ"א (א) ג' צמית'
דעניס פ"א הכי איתא רבי
יהודה אומר וכו' אלא משום
שנאמר והקריב אותה הכהן
במזבח ה' פט"ו אחת הוא
מקריב ואין מקריב שתי
פ"כ וכן איתא צמית'
דסוטה פ"א דע דרמב"ם
פ"ד מה' סוטה מה' כח
שנאמר והקריב אותה הכהן
ועל כרחק עשות נפל בספר
המקריב כי לא נמלא סוק
זה וי"ל והקריב אותה
הכהן (ד) וי"ל אומרת,

תורה אור השלם

והשקפה את האשה
את מי המקריב המקריב
דקרא בה המקריב
המקריב לקריב:
במדרה כד:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וקפרינן וכו'
ליפר לה הוא הבעל ומשני
סבר כ"ל והד"ה: (ג) ד"ה
שנאב וכו' ויש לה חכמה
וכו' אשתה אני:

גליון הש"ס

נב' שטאמר והשקה
אותה. ע' סוטה דף ה.
ובכ"ז שם ד"ה אומרת:

פירוש הרא"ש

דאמר ליה לבי שמענא
הפר לה. כלומר הפר לה
וכשלאזב ואשמענא דהיה
תמול הפרתו למפרע: לבי
שבע ליפר לה. מאחר
שאלו הפרה מועלת לו
ששמענא מדרה למה י"ל
לאפטרופוס שיפר לה
תמולה לשמיענא הבעל יפר
לה: כדבר דלמנא בשארדנא.
שמו כשלאשמענא מדרה אהיה
טורח ועיבור היס ואלא
אפר לה: חרש מהו שיפר
לאשתו. כדאמר דקרא קאי
שמדריה ואינו שומע דלדחי
ואני כהרס לא אשמע
ולמה לא יפתח פיו אכל
חרש דכנען כדמיה לא מלי
מפקע דבר דלדחייא הוא ועוד
שדתי כסות: כל אשה
לביה אין בילה מעבכת
בו ב'. צפ' המנחות
(דף קג:) מן
המדבר מנחה של ס"א
עשוריים מצינא בשני כלס

לפי שאין נכללת בכלי אחד ויפה ופריך והתן אם לא כלל כשר ומשני ר' יורא
דראוי לגילה צעי ובעל אחד שאינו מופר לך אינו מופר אלא לה. ואין
כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דצפ"ק דסוטה (דף ט.) אמרינן דמאן תנא
קמא ר' שמעון היא דדריש טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם
לצדה וצפ"ק טורף בקלפי' (יומא נג.) נמי אמרינן דאחותה דוקא דאמרין
התם אין שומעין שתי פרות כחמא משום שנא' אותה [במדרגה יען] ולא
אולה ואת חברתה וכיון דבגמרינן נקטינן דאולה דוקא לא איכפת לן
במאי דתניא בתוספתא דלמנא משצשתא היא ולא מיתניא צי רבי חייא
ורבי ארשיעא. וכן נראה לי דודאי פשטיה דאולה דוקא דסוגיין הכי
מדאמרין צפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה אשתו וסבר
שמדריה צמו וכו' למימרא דיינא אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין
הכי אם לא שתאמר דהיינו דאולה דוקא לענין שידע מי נדרה
לענין אותה לצדה לאו דוקא. וי"ל להלכה דהיינו דאין מופר
לשתי נשיו צבת אחת הכי נמי אינו מקיים לשתינן כחמא דהא צהאי סוגיא
דלקמן משמע דהיינו דאולה דקמא דוקא וכומו שאכתוב צאולה
בסעיפתא דשמיא: מתני'